

Politiskt Alternativ har som utgångspunkt att inte låsa sig vid ideologiska ställningstaganden, men att varje ärende och fråga behandlas utifrån de förutsättningar som föreligger

Det kompletta kommunpolitiska handlingsprogrammet för Politiskt Alternativ 2018-2022

Vi tror att ett samarbete mellan kommuner, näringsliv och politiska partier kan skapa goda förutsättningar för arbete och företagande – för ett livskraftigt, hållbart och jämställt Vilhelmina

VITAL DEMOKRATI

Vi vill stärka kommunfullmäktige som högsta beslutande organ genom att återföra de strategiska och visionära besluten dit.

Vi vill hålla framtidskonvent där politiska partier tillsammans diskuterar och presenterar sin syn på kommunens framtida utmaningar samt konsulterar medborgare om deras önskemål och visioner

- Kommunstyrelsen ska i betydligt större grad lyfta fler beslut till fullmäktige.
- Allmänhetens frågestund införs vid alla fullmäktige så medborgare alltid kan ställa frågor.
- Införa en årlig framtidskonferens och visionsmöten (som inte bara berör tätorten) på kommunal nivå såväl som i ”Region 10” (nätverk för inlandskommuner i länet)
- Stödja möjligheterna till kommun- och länsbygderåd där bygde- och intresseföreningar möts och kommunpolitiker kan fånga upp viktiga frågor i samråd (på inbjudan till dialog från råden självklart).
- På sikt arbeta för att införa direktdemokrati i form av en digital omröstningsplattform där kommunmedborgarna kan rösta i för kommunen väsentliga frågor.

Vi vill att den kommunala beslutsgången ska vara lättillgänglig och överskådlig genom skrivna protokoll som på ett bättre sätt speglar

beslutsfattarnas vilja. Beslutsunderlagen ska vara tydliga så att medborgare och politiker ges möjlighet att yttra sig innan beslut tas.

- Beslutsunderlag och bilagor ska offentliggöras på kommunens hemsida samtidigt som kallelser till politiker sker. Kommuninvånarna ska ha kännedom och kunna påverka.
- Protokoll måste bli mer tydliga, både till vad överläggningar, yttranden och beslut innefattar.
- Beslutsförslag måste vara skriftligt presenterade innan beslut får tas.
- Konsekvensbeskrivningar måste i en högre grad finnas med i beslutsprocessen.
- Fler och offentliga informationsmöten när frågor av vikt berör byar eller tätorten.
- Ungdomskonvent/demokratidagar, i högstadium och gymnasium, ska genomföras årligen. De ungas deltagande och medverkan är nyckeln till framtidens Vilhelmina.
- Minst ett öppet kommunstyrelsesammanträde per år, där politiken har öppet hus för allmänheten.
- Närvarorätt för gruppledarna vid nämnd- och styrelsesammanträden – för ökad insyn.
- Bibehålla och öka kompetensen inom den kommunala förvaltningen genom en ökad och fördjupad samverkan mellan kommunerna i Södra Lappland.
- Samverkan och samarbete interkommunalt ska inte centralisera och utarma, utan är ett sätt att stärka Vilhelmina och inlandskommunerna.
- Ärenden, visioner och frågor, i 3- och 10-kommunsarbetet samt Regionkommunen Västerbotten, måste diskuteras och förankras i kommunstyrelsen betydligt bättre än vad som görs i dag.

Politiskt Alternativ representerar en samtalsdemokrati där inte bara medlemmar utan Alla medborgare kan väcka frågor genom att vända sig till vårt parti. Vi vill på detta sätt fördjupa den representativa demokratin.

LIVSKRAFTIGA BYAR – GEOGRAFISK RÄTTVISA

Vi vill möjliggöra livskraftiga byar genom att byautvecklingsplaner upprättas och införlivas i den kommunala översiktsplanen.

- En bygdeutvecklingsplan innebär framtagandet av en meny av aktiva insatser och åtgärder som medborgare, kommunen, föreningar och företag kan genomföra, enskilt eller tillsammans. För att utveckla och komplettera varandra i arbetet för långsiktigt livskraftiga byar och glesbygd.
- Fördelningen av bygdeavgiftsmedeln ska komma landsbygden till del. Medlen fortsätter ha slagsida, till avsevärd fördel för tätorten, i strid med regelverket. En utvärdering ska genomföras regelmässigt och en strategi arbetas fram, för hur bygdemedel även i mer allmänna projekt och näringslivsfrämjande projekt genom 1329-medel (om föreningar inte ansöker i tillräcklig omfattning) kan komma tillgodo och stärka landsbygden och byarna.

Vi vill bibehålla service, barnomsorg och skolor där dessa ännu finns i bygden.

- Skapa en varuförsörjningsplan som ett aktivt strategidokument för att upprätthålla samhällsservice, istället för som nu en endast listad lägesbeskrivning.
- Verka för att kommunen i så stor utsträckning som möjligt köper lokalproducerade livsmedel och köper lokalt i byabutikerna.
- PA vill därför revidera kommunens inköspolicy och underlätta inköp från lokala producenter och byabutiker.
- Att kommunen kan gå så långt, som att köpa en nedläggningshotad butik för att upprätthålla den (då banklån ofta är hart när omöjliga att få) och hyra ut lokalerna till en affärsidkare.
- Inrätta en Kultur- och fritids-tur inom ringbilssystemet eller kollektivtrafiken så att byaskolelever har möjlighet till ett bredare fritidsliv på lika villkor som barn på tätorten, ett fritidsliv som inte är beroende av vårdnadshavares hälsa, tid och givetvis även ekonomi för att skjutsa barn till och från tätorten. För att turen ska utformas på bästa sätt bör ungdoms/skol/föräldråråd konsulteras.
- Kommunen ska inte driva samlokaliseringar av förskolor och skolor bortom all rimlighet och kraven på en godtagbar arbetsmiljö. Utred, utvärdera och välj varsamt istället för en stel betongpolitik, som i fallet Latikberg, vilket inte gagnar någon.
- Trafikplanen får inte redigeras utan konsekvensbeskrivningar och en fördjupad diskussion i Kommunstyrelsen. PA har verkat för en utökad kvällstur om fredagar till Klimpfjäll. Allt för att studerande, pendlare, boende och turister ska kunna ta sig till och från Kultsjö- och Vojmådalén.
- Under kommande mandatperiod skapa en återvinningscentral (ÅVC) i Kittelfjäll och verka för att fler återvinningsstationer (ÅVS) återupprättas eller nyetableras i ett större byar.

Vi vill skapa service- och projektkontor i fjälldalarna.

- I dag finns flera möjligheter till regionala projektmedel, ett måste att nyttja när den kommunala ekonomin krymper. Att ansöka om och driva projekt, i nodbyarna, kan kombineras med medborgarkontor, turistinformation m.m. En social mötesplats och arbetsstation för projektledare. Där personer även kan få arbetsträning, praktik eller arbetsmarknadspolitiska insatser, ett slags resurscentrum, där bygdens resurser nyttjas och destinationsutveckling får ordentlig fart.
- Främja inflyttningen till byarna bland annat genom att skapa en byaportal via kommunens hemsida där samtliga kommunens byar ingår. Via byaportalen kan lokalbefolkningen i samarbete med kommunen synliggöra och marknadsföra sina byar. Portalen bör även kopplas till destinationsutvecklingsarbetet.
- Alla inlandskommuner har sin byaportal på internet, utom Vilhelmina, det hög tid för oss. Vilhelmina landsbygd och byar är precis vad många storstadsbor, och många fler, längtar efter. Låt byar och dalgångar synas, dra till sig nybyggare och få bygden att blomstra.

VILHELMINA KOMMUN – VUALTJEREN TJJELTE ÄR EN SAMISK FÖRVALTNINGSKOMMUN

Vi verkar för att det också ska genomsyra kommunpolitiken.

Sedan 1 januari 2010 gäller lagen om minoriteter och minoritetsspråk (SFS 2009:724). Den ska skydda Sveriges nationella minoriteter; judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Lagen ska stärka deras möjligheter och rättigheter till inflytande samt främja minoritetsspråken jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli. Som samisk förvaltningskommun finns uppgiften att dels främja samiska språk, dels att stärka samiska möjligheter och rättigheter, en del av detta är samrådsförfarande med den samiska samrådsgruppen.

- Uppmärksamma och respektera samiska nationaldagen i den kommunala verksamheten samt övriga samiska bemärkelsedagar.
- PA anser att samrådsgruppen ska ha en regelbunden kontakt och dialog, inte bara med tjänstemännen, utan även gentemot kommunpolitiken. Förslagsvis kan kommunstyrelsens arbetsutskott eller en parlamentarisk representation, en person från varje parti, närvara vid minst ett samrådsmöte om året. För att utbyta kunskap och erfarenheter.
- Kommunledningen och de politiska partierna bör konsultera samiska referensgruppen i viktiga frågor även gällande markanvändning.
- Vid varje ny mandatperiod bör en introduktionskurs hållas kring samisk historia, samiskt samhälle och urfolksrätt.
- Samiskt språk och kultur har en självklar plats i kommunens offentliga miljöer och samtal, i synnerhet i kontakt med samiskspråkiga medborgare.
- PA vill verka för ett samiskt kulturcentrum i kommunen. Enskilt eller tillsammans med den väl utredda idén om ”Nybyggarcentrum”, vilket PA återuppväckt genom en väl mottagen motion i fullmäktige.

HÅLLBART NÄRINGS LIV – SJÄLVFÖRSÖRJNING OCH LOKALPRODUCERAT

Vi vill arbeta för hela kommunens utveckling och tillväxt genom att utvecklingsenheten tillförs projektledningskompetens, med uppgift att driva och initiera projekt i arbets- och näringslivssyfte.

- En spetskompetens tillförs utvecklingsenheten som även kan hjälpa kommuninvånare, företag och föreningar med ansökningar, stöd vid genomförande/redovisningsförfarande. Denna projektledningskompetens kan även fungera som samordnare för kommunala projekt.
- Bygdemedelsprojekt kan vara komplicerade, både i ansökning och genomförande. Regelverk och byråkrati kan vara snåriga och kommunmedlemmar och föreningar ska känna att förvaltningen alltid ger stöd och är behjälpliga i alla frågor och ärenden.

Vi vill skapa ett gott företagsklimat genom att alla företag och föreningar behandlas på ett likvärdigt sätt.

- En metod är att fler upphandlingar delas upp för att möjliggöra att fler företag och/eller nätverk/företagsföreningar skall kunna lägga in anbud vid upphandlingar.
- Medborgarnas köptrogenhet är förutsättningen för ett levande närings- och affärsliv i kommunen, men samma sak bör kommunen sträva efter. Och ändra delar av inköspolicyn.
- Fortsättning av regelbundna företagsträffar, där utvecklingsenheten närvarar. En gång per år bör en sammankomst ske där alla partier finns representerade.
- Fler presentationer av företagare är välkomna till kommunstyrelsenssammanträden, vilket kommunen kan avisera och bjuda in till på hemsidan.
- Att sträva efter en så god balans som möjligt för ett rättvist pris och samtidigt inbjudande till markinköp och påföljande exploatering.
- Många kommuner erbjuder mycket låga priser för industri- och råmark vilket man offensivt marknadsför, med en strategi som gäller både kommunmedlemmar och utsocknes företag.
- En tydlig förteckning ska finnas över fastigheter kommunen inte nyttjar och som kan saluföras.

Vi vill stimulera företagande inom förädling av naturprodukter såsom bär, svamp, kött och fisk genom att arbeta för att kommunens verksamheter i högre utsträckning använder lokalproducerade matvaror. Vi vill även skapa goda förutsättningar för privata aktörer att kunna prioritera lokalproducerad mat.

- Vi har under rubriken ”livskraftiga byar” presenterat en mängd förslag som överlappar behövliga och möjliga åtgärder här.
- För den andra punkten krävs att näringsidkare, affärsinnehavare och privata aktörer, tillsammans med politiska företrädare, samt näringslivsforskare och sakkunniga, möts och diskuterar hur fler lokala inköp och distribution kan ske, vilket i sin tur kräver större medvetenhet om att centraldistribution, storgrossister och leverantörskedjor kan behöva brytas upp för att gagna den lokala samhällsekonomin och en mer hållbar lokal utveckling.

Vi vill arbeta för att återskapa ett levande jord- och skogsbruk, med livsmedelsförsörjning och -produktion samt lokal förädling i fokus, och skapa ett mer självförsörjande och hållbart samhälle med nya företag och arbetsplatser.

- Innan krisen kommer: Kommunen bör införskaffa eller arrendera all outnyttjad jordbruksmark för att revitalisera jordbruket, återupptagande av trädor, med inriktning på självförsörjning och egen livsmedelsproduktion.
- Skapa förutsättningar för nyanlagda jordbruk och utvidgad djurhållning med mjölk- och köttproduktion, och därtill kommande förädling.

UTÖKAD BESÖKSNÄRING

Vi vill främja besöksnäringen i samråd med alla berörda parter där fjälldalar såväl som skogslandskapet är med och utvecklar besöksmål. Skapa samverkans- och samarbetsformer som på ett bättre sätt tillvaratar samernas synpunkter (se även under rubriken "Vilhelmina – en samisk förvaltningskommun").

Vi vill stärka och utveckla de lokala organisationerna som arbetar med alla de olika fritidsaktiviteter vi har i kommunen, så som skoter- och vandringsleder, jakt och fiske etc.

Vi vill arbeta fram en fördubbling av antalet turistbesök genom att främja helårsturism. Här utgör flygplatsfrågan en viktig del i en utbyggd besöksnäring där aktiviteter och boende behöver byggas ut.

- PA vill återuppväcka flera förslag i det s.k. stugprojektet som även inkluderade en vandringsled anslutande till Kungsleden. Vi tror att en vandringsled, från Hemavan, vidare genom Vilhelminas fjällvärld, söderut till Dorotea eller rentav Strömsunds kommun, bör ha ett helt eget egennamn (varumärke) och kommer innebära ett stort lyft för både kommunen och regionen. En förstudie eller projektering med en vandringsled och nyanlagda fjällstationer måste utredas å det snarare, utfört tillsammans med STF då deras nätverk och kompetens inte går att underskatta för destinationsutveckling och senare för drift och marknadsföring.
- Två destinationer som vi vill lyfta fram med egennamn är Destination Marsfjäll och Destination Vojmån. Marsfjället är en unik bergsformation som erbjuder ett storslaget äventyr och magnifika upplevelser. Där en ny fjällstation mitt mellan Kultsjödalen och Vojmådalén möjliggör trivsam vandring med dagsturer för den moderne turisten och vandraren. Vojmån, både övre och nedre, har en stor utvecklingspotential. En vandringsled längs med långa sträckor av Vojmån, med flera områden med en hög grad av tillgänglighet, är en destination vi vill framhålla och utveckla och marknadsföra. Även här med ett stugsystem för bekväm och trivsam övernattning.
- Alpina utvecklingsplaner bör även tas fram för Klimpfjäll och kommunen bör även titta på hur man kan stödja en alpin utveckling i Saxnäsområdet.
- Uppgraderade vandringsleder och tillgängliggörande, i närområdet kring Kittelfjäll, är en förutsättning för att utveckla flersäsongsturism och en mer hållbar lokal utveckling i övre Vojmådalén.
- Verka för liftsystem med sittliftar som möjliggör sommaraktiviteter som "downhill"-cykling och utveckla Kittelfjäll med ett antal cykelnerfarter i stil med "bikepark"/Hemavan.
- Naturreservaten ska göras mer tillgängliga företrädesvis genom statliga medel eller bygdemedelsprojekt.
- Förbättra och utveckla servicen på Inlandsbanan.

JÄMSTÄLLD VÅRD OCH OMSORG

Vi vill arbeta för en likvärdig vård och omsorg oavsett var du bor, bland annat genom samverkan med kommunerna i Södra Lappland, kring

landstingets ansvar i inlandet.

- Vi tror inte på en ständig konfrontationspolitik mot Landstingen men när situationer blir oacceptabla eller ohållbara, t.ex. långvarig brist på läkare och distriktssköterskor, eller att den kommunaliserade hemsjukvården går med ett betydande minus (skatteväxlingen räcker inte därför till), då måste Vilhelmina kommun och grannkommuner sätta ner foten och markera var ansvaret ligger och gränsen går.
- Om samsyn finns i länskommunerna, i att hemsjukvården inte är ändamålsenlig eller alltför kostnadsdrivande, kan vi tänka oss att återgå till den gamla modellen, där Landstinget har ansvaret.
- Kommunen ska inte köpslå kring landstingsfrågor som först bör utredas och beslutas i landstingspolitiken.
Vi vill hitta former för att utveckla samhällsservicen i fjälldalarna, med distriktssköterskemottagningar som t.ex. sjukgymnaster och tandläkare kan ambulera till. Då behövs till exempel lokalerna i det kommunägda hyreshuset i Dikanäs.

Vi vill bevara en god och värdig omsorg för äldre och funktionsnedsatta genom att behålla och utveckla omsorgen i kommunal regi.

- Omlokalisering och utveckling ska ske med öppenhet och grundad hos personal och verksamheter. Långvarig osäkerhet drabbar både personal och brukare/boende på ett negativt sätt.
- Vi vill säkerställa omsorgen av patienter med demensdiagnos och undvika så kallade "blandade boenden" vilket kan bli konsekvensen med en nedläggning av Strandbacka. PA vill tillsätta en beredning som undersöker hela den kommunala verksamhetens fastighetsbehov så att nedläggningar, omläggningar och flytt av verksamheter kan undvikas som i fallet med turerna kring Trygghetsboendet Smeden.
- Vi vill utveckla ett "resurscentrum" motsvarande den modell Lycksele kommun framgångsrikt bedrivit. En utveckling och breddning av Cornelias verksamhet kan vara en del av detta.
- Vi vill bevara och utveckla daglig verksamhet för personer med normbrytande funktionalitet.
- Personalpolitiskt vill vi se till att s.k. delade turer för personalen undviks i största möjliga utsträckning.
- Kommunen ska värna och stärka sin personal och deras arbetsmiljö genom olika insatser som exempelvis kortare arbetsvecka och vidareutbildning.

TRYGG BARNOMSORG OCH SKOLA- EN BRA FRITID

Vi vill medverka till att förskola, skola, fritidshem och gymnasium ger barn och ungdomar en bra start i livet genom att tillhandahålla en trygg och stimulerande lärandemiljö.

- Förskolor och fritidshem ska en ha god bemanning och arbetsmiljö.
- Byaskolor är en resurs för hela kommunen och har ofta goda resultat när det gäller måluppfyllelse och integration. Ur ett barn- och ett miljöperspektiv är

långväga och tidsödande bussresor olämpliga. Inte heller är inackordering på tätorten, som förr i tiden, idag något passande alternativ.

- Samlokalisering av skola och förskola får på inga villkor ske på otillräckliga investeringsramar. PA har varit tydlig att ”lösningen” i Latikberg har varit oacceptabel ur en mängd perspektiv.
- Gymnasieskolorna i Vilhelmina, Storuman och Lycksele bör öka samverkan och samarbete för högre kvalitet och större programutbud, istället för att som nu konkurrera med varandra.
- För att personalförsörja inom behövda kompetensområden ska olika personalpolitiska paket kunna utformas, med möjlighet till kortare arbetsvecka eller vidareutbildning.

Vi vill i samarbete med våra ungdomar möjliggöra meningsfulla fritidssysselsättningar, ungdomskonvent och demokratidagar inom skolan.

- Ungdomskonvent och demokratidagar (genomförda inom ramen för skolan), är redan nämnda, vilka alltid kan kompletteras med ungdomsråd – om ett brett intresse finns. Ett litet deltagande skapar dock inte representativitet, utan diskussionskvällar på t.ex. fritidsgården kan då fungera precis lika bra om inte bättre. Parallellt kan alltid ungdomar delta i de framtidskonvent och visionsmöten som vi anser ska arrangeras regelbundet i kommunen.
- Fritidsutbudet i byarna kring tätorten vill vi göra en översyn av behov och utbud. När det gäller fjälldalarna anser vi att särskilda insatser bör göras, om det inte tillskjuts medel till en extra kvällsbusstur som möjliggör att ungdomar kan åka till tätorten och nyttja utbudet där. Utbud och efterfrågan, behov av samlingslokaler och kulturhus, med förutsättningar för kultur, bio och teater, måste utredas och prövas. Det är detta som PA vill gå vidare genom att ha årliga kulturdialoger i nodbyarna i kommunen.
- Borde inte ett levande Folkets Hus finnas i både i Saxnäs och Dikanäs? Här måste beslutsfattarna i kommunen se till att hela kommunen ska leva och utvecklas och rikta särskilda insatser för ett vitaliserat kulturliv i fjälldalarna. För en levande kultur och främja inflyttning.
- I Saxnäs och Dikanäs vill vi inventera utemiljöerna på skolorna och publika lekplatser. I dag finns t.ex. mycket begränsade möjligheter att träna fridrotts-grenar vid skolan i Dikanäs. I Saxnäs behövs större inomhusytor för idrott. Samtidigt vill PA ta ett helhetsgrepp om kommunen och inventera utemiljöer/ lekplatser i alla byar och tätorten.
- PA vill verka för att Dikanäs får en mindre simhall/badstuga, där småbarn och skolbarn kan ges bättre vattenvana och simträning. Höj- och sänkbar bassäng-botten innebär vattengympa för alla, vilket också ger rehabiliterings-möjligheter för gamla som unga.
- Utreda och projektera tidigareläggning av längdskidåkningssäsongen, genom ”snöbesprutning” med början på tätortens kortbanor. Genom en förlängd säsong ges inte bara invånarna chansen till åkning/träning, utan öppnar även för träningsläger från hela landet. Vi ser även möjligheterna att tillskapa skidskyttebanor.
- Stötta en ”uppgradering” av Granbergsbacken med ny barnlift m.m.

LEVANDE KULTUR

Vi vill skydda de kulturhistoriskt värdefulla byggnader och miljöer som fortfarande finns kvar inom Vilhelmina kommun, genom att en inventering och bevarandeplan utförs.

- För en bebyggelseinventering, är Lycksele kommuns utförda utredning ett bra exempel.
- I Vilhelmina ska även byarna inventeras. Bebyggelseinventeringen vävs sedan samman med den idag föråldrade bevarandeplanen för Vilhelmina, för att skapa ett uppdaterat förslag till bevarandeplan som beslutas i fullmäktige. Ett projekt som även inkluderar omfattande fotografering, dokumentation och källforskning, där länsstyrelsen och Västerbottens museum är naturliga samarbetspartners. Projektmedel kan och ska sökas.

Vi vill vårda våra kulturhistoriska miljöer och utveckla kulturturismen, bland annat genom att renovera och återskapa kyrkstaden med levande hantverkstraditioner och konst.

Vi vill utveckla bland annat Ricklundgården, Fatmomakke, Risträsk by och området kring Gråtanåns gamla utlopp.

- Ricklundgården har för en tid sedan blivit byggnadsminne. Men inget hindrar att en utbyggnad studeras och förprojekteras. Fortfarande finns den världsberömda arkitekten Gert Wingårds förslag som en ypperlig modell för utveckling av Ricklundgården, tillskapande fler utställningsytor för samlingarna, för tillfälliga utställningar och samtidigt avlasta huvudbyggnaden. Ett riktigt kulturhus således. Inleds med samverkan med Regionkommun Västerbotten och Statens kulturråd. Parallellt kan kommunen verka för en folkhögskola i Saxnäs, med konsthantverk, skulptur och konstnärliga förberedelsekurser som huvudlinje, på sikt kan upprättas i Ricklundgårdens närhet.
- Fatmomakke har utnämnts till kulturresevat. Ett unikt och samtidigt känsligt område. Vi vill återknyta till de idéer som funnits om ett kulturrum (att jämföra med många s.k. naturrum i anslutning till naturreservat eller nationalparker) vilket bör tas upp till diskussion och förverkligande. Med ett besökscenter, en utställningslokal, som inte inkräktar på själva området. Förutsätter, enligt oss, samarbete med lokala intressen och samiska föreningar och medfinansiering från länsstyrelsen Västerbotten/Region Västerbotten.
- Stenladugården i Fatmomakke bör restaureras, men PA förordar att den enklare, mer originalliknande varianten, utreds och kostnadsberäknas. Efter att slutgiltigt förslag utkorats, söks regionalt utvecklingsstöd och antikvariskt projektstöd från länsstyrelsen. Resterande finansiering kan då ske via byggedemedel i mån av utrymme utan att belasta investeringsbudgeten.
- Risträsks by är unik. Från höjderna synes fjällen tiotals mil bort, runtom det unika Stöttingfjället. Detta är entrén till Vilhelmina socken och kommun österifrån som just här borde få sin informationsportal, där man kan stanna till. Inandas det nya, det gamla, vingslagen i Risträsks by, en bland flera byar,

liksom Råsele, där kolonisationen började och sträckte sin fångstarm ända mot kölen. Där en portal i Klimpfjäll är lika självklar.

- Ännu en portal att utveckla, är vid Vojmå camping, där äventyret börjar. Där avstickarna från E45 går upp till skogs och fjälls. Längs med nya och gamla Sagavägen. Till det storslagna. Och visst förtjänar Meselefors även sin portal. Något spektakulärt landmärke att stanna till vid, upptäcka. Ryckas med av. Genomresandeturismen kan alltid göra sina avstickare från E45:an om nyfikenheten och intresset väcks.
- Ett besökscenter och fjällmuseum vid Stekenjokk i anslutning till länsgränsen bör utredas. Samverkansprojekt med Strömsund, Västerbottens museum, Jamtli och länsstyrelserna.
- En utveckling samt tillgängliggörande av Tingshuset, för kulturliv och utställningar, museets samlingar m.m., ser PA positivt på. Vi är beredda ta upp det tidigare utredda Tingshusprojektet (som strandade på finansieringsfrågan) och utreda vilka delar kommunen kan tänka sig att förverkliga i dagsläget.
- Ett kulturturistiskt lyft för tätorten vore att slutföra projektet kring Skollägda. Där det idag endast står en bagarstuga var det planerat för en aktivitetspark med inslag och smakprover från kommunens alla delar.

VÄRNA NATUR OCH MILJÖ – VÅRA NATURRESURSER

Vi vill att natur och miljö ska brukas och värnas med respekt för närmast berörda och framtida generationer, även den natur och miljö som redan nyttjas för olika former av resursutvinning.

- PA vill verka för vattenmiljöerna förbättras både till följd av tidigare gruvexploatering och vattenkraftutbyggnad. I samverkan med länsstyrelsen och tidigare eller rådande exploatörer.
- Kommunen ska verka för att fiskvandringar/faunapassager byggs i alla reglerade vattensystem och underhålls av energiproducenter och regleringsansvariga.
- Vindkraftplanen bör revideras med hänsyn till nya krav på lägre buller i ensliga och tysta områden, där fast boende drabbas särskilt hårt av både buller och värdesänkning av fastigheter.
- Vilhelmina kommun ska göra en översyn av alla mindre vattenverk och reningsverk, med särskild tonvikt på Dikanäs och Saxnäs och utreda om anläggningar behöver byggas ut. Parallellt vill vi se över reservkraftsystem, först och främst för alla större byar. För att trygga bl.a. vattenförsörjning under längre kris eller strömavbrott. Reningsverkens funktion är dock lika viktig under strömavbrott. Örenat vatten bör på inga villkor strömma fritt ut i våra vattensystem.
- Vi tror inte det handlar *om*, utan *när* Sverige ratificerar urfolkskonventionen ILO-169. Därför bör Vilhelmina kommun snarast påbörja ett arbete för framtagande av en modell, vilken presenteras inför regering och utredare, en modell som inte ska försämra några invånares villkor eller rättigheter, samtidigt som man stärker samernas rättigheter.
- PA tror inte på genmodifierad odling, modifierat foder eller livsmedel, utan vill lägga ett principbeslut på att kommunen avhålla sig från s.k. GMO, vilka visat sig vara skadliga och genetiskt förrädiska.

- Vilhelminas fiskevatten är tämligen outnyttjade. I en tid då självhushåll och närproducerat blir allt viktigare både i kristid och som livsval finns möjlighet att upptäcka och nyttja närproducerade råvaror, till exempel i form av sik från Vojmsjön.
- Vilhelmina kommun är den näst största skogsägaren i Sverige men näst sist bland jämförbara i Sverige sett till ekonomiskt utbyte ur sitt skogsinnehav. Vilhelmina borde ta hem förvaltningen av sin skog och använda den i utbildningssyfte i samarbete med Vilhelmina Model Forest och gymnasieprogrammet. Möjligheten att använda den kommunala produktiva skogen i syfte att stärka både integrationen och möjliggöra ungdomsarbete ger ett mervärde utöver den nuvarande skogsförvaltningen som också kunde sätta Vilhelmina på kartan. Anställ en jägmästare, gör en revision av areal. Genomför beståndsinventering/arrondering. Initiera markbyten. Beräkna mängd avverkningsbart virke, och tillväxtrater för framtida bruk. Frånga användandet av "Contorta-tall" till fördel för inhemska arter. Genomför kalhyggesfritt skogsbruk i kommunen för minsta naturpåverkan. Låt lämplig areal användas till snabbväxande energiskog.

Vi vill driva frågan om återbäring till kommunen i form av en ersättning per producerad kilowattimme (kWh) som framställs av vind- och vattenkraft inom kommunen. Detta ska främst gälla vid den utvinning som redan sker inom kommunen.

- PA kan parallellt även driva frågan att fastighetsskatten ska tillfalla de kommuner vattenkraftverk eller regleringsmagasin är förlagda i. I Västerbottens län omfattar denna skatt i dagsläget cirka en (1) miljard kronor per år. Det viktiga är att vi gemensamt driver frågan om någon form av återbäring, oavsett ursprunget för denna. I dagsläget har skatten sänkts för att finansiera de omprövningar som förväntas ske av alla äldre tillstånd. De kraftigt modifierade älvarna kommer troligen att få vänta med sina miljöanpassningar om det ens blir några.
- Vi har arbetat för att Vilhelmina kommun åter ska bli medlem i Föreningen Sveriges Vattenkraftskommuner som driver frågan om en modell enligt det norska återbäringssystemet. Nu är kommunen medlem och ska arbeta aktivt för denna fråga genom att en i ämnet insatt person representerar kommunen.

Vi vill värna om att lokalbefolkningens rättigheter och hävd bevaras inför eventuellt bildandet av naturreservat och nationalparker, även att dessa områden tillgängliggörs på lämpligt sätt.

Vi vill verka för bildandet av ett öppet naturreservat i Dalasjö.

- I Vilhelmina kommun finns en mängd naturreservat och flera är under bildning. En övergripande information bör även finnas på kommunens hemsida, med länkar till mer utförlig information från länsstyrelsen över alla naturreservat. Vi tror på att synliggöra och försiktigtvis marknadsföra och tillgängliggöra dessa unika miljöer, för en större förståelse och ekologisk helhetssyn och skapa en grund för en urnaturturism. Guidematerial tas fram, lokala guider utbildas och nätverk skapas. Med ett telefonsamtal eller

internettryck ska man alltid kunna nå en guide som kan vägleda naturälskare eller turister genom skog, myr, sjöar och vattendrag. Eller kunna ta en skopa ur en aldrig sinande kallkälla.

FÖRSTÄRKT INFRASTRUKTUR

PA kommer verka för:

- En utbyggd flygplats med ny rullbana för att kunna ta emot större reguljära flygplan såväl som utrikes charter. Då finns möjligheter till en kraftig utbyggnad av hotell och bäddar, därtill en kraftig ökning av besöksnäringen och utveckling av flersäsongsturism.
En uppgradering av inlandsbanan för att klara godstrafik som ”stålpendeln” och inte bara vara en reservjärnväg utan en infrastrukturdelen som kompletterar och avlastar stambanan.
- Långsiktigt en elektrifiering av inlandsbanan och passagerartrafik året-runt.
- Asfalt- alt. oljegrusbeläggning vägsträckan mellan Dikanäs-Morka för en fungerande och mer attraktiv turistväg och tvärförbindelse till E12 (Blå vägen).
- Gång- och cykelvägar i Saxnäs och Kittelfjäll. Översyn av behov i övriga byar.
- PA har lagt en motion om att införa fria bussturer i fjälldalarna och på sikt vill vi arbeta för gratis kollektivtrafik för att minska onödig biltrafik och underlätta resor för icke bilburna.

FÖRBÄTTRAD INTEGRATION

Mot bakgrund av de senaste årens mottagning av flyktingar finns nu ett behov att skapa förutsättningar för de nyanlända att vilja stanna kvar inom kommunen. En förbättrad integration föreslår PA kan ske genom att:

- En förbättrad SFI-utbildning kommer alla nyanlända tidigt till del och även utförs ”i praktiken” ute på arbetsplatser eller i samhället. Detta kan ske genom att involvera kommunen mer. Särskilt viktigt är SFI-utbildningen/praktiken för den grupp av nyanlända, analfabeter, och personer med låg grad av eller obefintlig utbildning. Dessa grupper utgörs till stor del av kvinnor vilket i förlängningen gör det till en jämställdhetsfråga.
- Praktikplatser är viktiga inkörsportar till både språk och sociala nätverk.
- En motprestation för den som uppbär försörjningsstöd, även infödda, om 20 timmars ”samhällstjänst”/vecka. Möjligheten att tjäna ett mindre beskattningsbart belopp vid sidan om, utan att det innebär avdrag i försörjningsstödet bör också följa med. Ett sådant förfarande ger människor möjligheten att känna sig som en engagerad del av det samhälle vi lever i. Det ger samhället ”extra händer” till att utföra arbeten som annars inte blir gjorda och utgöra en inkörsport till arbetsmarknaden – på alla punkter en vinstaffär både för individen och för kommunen. Ansvaret och samordningen tillförs Arbetsmarknadsenheten.